

UCHWAŁA NR .../.../2025
RADY GMINY W NOWYM KAWĘCZYNIE
z dnia grudnia 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

Działając na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz.2151), art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz.1939) oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1670, zm.: z 2025 r. poz. 340), Rada Gminy w Nowym Kawęczynie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się "Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.

Przewodniczący
Rady Gminy

Kamil Michalak

Pod względem formalno-prawnym:
Justyna Supera-Steinhauer
Justyna Supera-Steinhauer
radca prawny
td-M-1676

Załącznik do Uchwały Nr /.../2025
Rady Gminy w Nowym Kawęczynie
z dnia grudnia 2025 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2026-2029

I. WPROWADZENIE

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2026 – 2029 jest podstawowym dokumentem polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowanych do mieszkańców Gminy Nowy Kawęczyn.

Priorytetem Programu jest, aby wszyscy mieszkańcy Gminy Nowy Kawęczyn niezależnie od wieku czy statusu społecznego - uzyskali większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków oraz innych uzależnień wpływają na zdrowie. Celem programu jest zmniejszanie skali zjawiska problemów uzależnień na terenie Gminy Nowy Kawęczyn poprzez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym. W ramach tego celu zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na promowanie zdrowia, a w tym samym ograniczać problemy, wynikające z uzależnień.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2026 – 2029 zwany dalej "Programem" stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych, który uwzględnia i realizuje cele operacyjne oraz zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem "Programu" są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program łączy profilaktykę rozwiązywania problemów alkoholowych wraz z przeciwdziałaniem narkomanii. Odpowiada współczesnym tendencjom dotyczącym, zarówno sięgania po różne środki psychoaktywne, jak i metodom ich rozwiązywania.

1. Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ograniczanie dostępności alkoholu;

- 4) leczenie, rehabilitację osób uzależnionych od alkoholu;
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 6) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Nadużywanie alkoholu należy do poważnych problemów społecznych, powodujących szereg szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych. Należą do nich m. in. pogorszenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego, rozluźnienie lub rozpad więzi rodzinnych i międzyludzkich, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, a także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo i samorząd.

Waga problemu wymaga podejmowania działań zmierzających do zredukowania szkód nadużywania alkoholu, ale także podejmowania działań profilaktycznych i promowania wzorców kulturowych opartych na abstynencji.

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu.

2. Przeciwdziałanie Narkomanii oraz innym uzależnieniom

Narkomania definiowana jest jako „stałe lub okresowe przyjmowanie w celach niemedycznych środków odurzających lub psychotropowych lub środków zastępczych w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie”. Jest to problem wielosektorowy, gdyż obejmuje opiekę zdrowotną, pomoc społeczną, oświatę, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, służby celne oraz środki masowego przekazu. Dla określenia zespołu uzależnienia (uzależnienie) często stosowane są terminy: lekomania, narkomania, toksykomania, chemiozależność, lekozależność, nałóg.

Uzależnienie jest to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby.

Jest to zespół określonych objawów i zachowań, wywołanych nieodpartym pragnieniem przyjmowania substancji psychoaktywnych (głód psychiczny). Uzależnienie może rozwinąć się w wyniku używania substancji psychoaktywnych. Uzależnienie jest przekroczeniem bardzo ulotnej i trudnej do zauważenia granicy między chęcią, która wyraża dobrowolność, a przymusem, który całkowicie zaburza kontrolę. Tę granicę przekracza się tylko raz, ale bezpowrotnie. Uzależniony, nawet gdy nie przyjmuje substancji psychoaktywnych, to do końca życia pozostaje osobą uzależnioną. Uzależnienie jest przewlekłą chorobą centralnego układu nerwowego, która charakteryzuje się

okresami remisji (abstynencji) i nawrotów. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in.: somatycznych, psychicznych, społecznych.

3. Uzależnienia behawioralne

Uzależnienie wiąże się z silną potrzebą, psychicznym przymusem albo zażywania jakiejś substancji albo wykonywania określonej czynności – uzależnienia behawioralne. W przypadku uzależnień behawioralnych dochodzi do uzależnienia od pewnego stanu psychicznego, wyrzutu endorfin. Osoba uzależniona stara się, by taki stan trwał jak najdłużej – jej organizm zostaje pobudzony, następuje kumulacja przyjemności, a później rozładowanie emocji. Przykłady uzależnień behawioralnych: patologiczny hazard, uzależnienie od komputera, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od pornografii, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się. Profilaktyka uniwersalna ukierunkowana na całe populacje. Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka i wzmocnienie czynników wspierających prawidłowy rozwój.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (U. z 2023 poz. 2151 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
4. Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1670 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 roku o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469 z późn. zm.).

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel Główny Programu to ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, używania narkotyków oraz innych i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe mieszkające i przebywające na terenie Gminy Nowy Kawęczyn.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Cele szczegółowe programu to:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani, uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrum integracji społecznej.

V. ODBIORCY PROGRAMU

Program kierowany jest do:

- 1) osób uzależnionych, współuzależnionych, doznających przemocy oraz stosujących przemoc,
- 2) rodzin osób uzależnionych, współuzależnionych, doznających przemocy oraz stosujących przemoc,
- 3) osób i rodzin ze środowisk zagrożonych uzależnieniem i występowaniem przemocy,
- 4) dzieci i młodzieży oraz osób starszych,
- 5) rodziców, opiekunów, wychowawców,
- 6) specjalistycznej kadry pracującej z uzależnionymi, współuzależnionymi, doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc lub osobami z grup ryzyka, w tym: pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 7) mieszkańców Gminy Nowy Kawęczyn.

VI. REZULTATY PROGRAMU

Program przewiduje osiągnięcie następujących rezultatów:

- 1) objęcie dzieci i młodzieży szkolnej programami profilaktycznymi i działaniami o charakterze profilaktycznym,
- 2) wzmocnienie postaw abstynenckich oraz postaw sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu w społeczności,
- 3) wzmocnienie umiejętności i kompetencji rodziców, opiekunów i wychowawców,
- 4) podniesienie kompetencji kadr pracujących w obszarze uzależnień, przemocy oraz wsparcia rodziny,
- 5) zapewnienie dostępności wsparcia specjalistycznego,
- 6) objęcie dzieci, w szczególności ze środowisk zagrożonych, działaniami opiekuńczo-wychowawczymi.

VII. ZADANIA I ZAKRES DZIAŁAŃ

1. Analiza rozmiarów problemów, o których mowa w Programie na terenie gminy:
 - a) oszacowanie ilości osób dotkniętych alkoholizmem,
 - b) wyłonienie dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym,
 - c) określenie wieku inicjacji alkoholowej u młodzieży,
 - d) ocena zagrożenia młodzieży problemami narkomanii,
 - e) ocena zagrożenia młodzieży problemami uzależnienia od współczesnych środków komunikacji (Internet, telefonia komórkowa, komputer)
 - f) rozpoznanie zjawiska przemocy wobec dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym;

Formy zbierania informacji: rozmowy, wywiady, ankiety przeprowadzane przy okazji zajęć z dziećmi.

Realizatorzy: członkowie komisji, osoby prowadzące zajęcia z dziećmi, dyrektorzy szkół, nauczyciele.

2. Przygotowanie materiałów zawierających dane (adresy, telefony) o miejscach, instytucjach i osobach udzielających pomocy rodzinom dotkniętym alkoholizmem, przemocą, uzależnieniami behawioralnymi. Ulotki będą stale odświeżane i aktualizowane, aby zachęcały do ich czytania. Wykorzystany będzie sprzęt komputerowy znajdujący się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Realizatorzy: członkowie komisji.

3. Popularyzowanie treści przeciwdziałającym uzależnieniom w tekstach wykorzystanych przez małe formy teatralne w szkołach w czasie zajęć pozalekcyjnych.

Realizatorzy: dyrektorzy szkół, nauczyciele.

4. Organizowanie konkursów o tematyce uwzględniającej profilaktykę uzależnień (konkursy literackie, plastyczne, festiwale piosenki, prezentacje małych form teatralnych, sportowe).

Realizatorzy: członkowie komisji, dyrektorzy szkół, nauczyciele.

5. Uwzględnianie tematyki rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy w działaniach oświatowych i wychowawczych prowadzonych również przez:

- a) służbę zdrowia (lekarze rodzinni w czasie indywidualnych rozmów, pielęgniarki w realizacji tematyki oświaty zdrowotnej),
- b) Gminną Bibliotekę Publiczną w czasie działań kulturalnych,
- c) katechetów (akcentowanie postaw protrzeźwościowych w dążeniu do ładu moralnego),
- d) policję w czasie pogadańek wygłaszanych do młodzieży.

6. Komisja będzie realizowała zadania z zakresu zatrudnienia socjalnego w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

Realizatorzy: członkowie komisji.

7. Zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniem poprzez:

- a) rozmowy interwencyjno - motywacyjne podejmowane z inicjatywy komisji,
- b) motywowanie do kontaktów z Poradnią Leczenia Uzależnień w Skierniewicach,
- c) ewentualne kierowanie na badania do biegłego sądowego,
- d) w razie konieczności kierowanie wniosków do Sądu o przymus leczenia odwykowego w oparciu o art. 24 i 25 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Realizatorzy: członkowie komisji, psycholog, psychiatra, lekarz.

8. Prowadzenie kontroli oraz podejmowanie interwencji w przypadku rażącego naruszenia zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dotyczących:

- a) reklamy napojów alkoholowych,
- b) ograniczeń sprzedaży osobom nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw.

Realizatorzy: członkowie komisji.

VIII. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zadania komisji

1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwanej dalej „Komisją” określa art. 41 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. W szczególności do zadań Komisji należy inicjowanie działań w zakresie określonym w art. 41 ust. 1 ustawy oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
2. Komisja prowadzi działalność profilaktyczną, informacyjną oraz edukacyjną, zwracając szczególną uwagę na dzieci i młodzież, sprzedawców alkoholu oraz mieszkańców Gminy.
3. Komisja inicjuje i wspiera lokalne działania profilaktyczne zmierzające do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinach.
4. Komisja podejmuje interwencje i dokonuje kontroli w związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów dotyczących sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, nieletnim, pod zastaw lub na kredyt.
5. W skład zespołu kontrolującego wchodzi co najmniej 3 osoby z komisji. Z podejmowanych czynności kontrolnych sporządzany jest protokół pokontrolny.
6. Komisja opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności z obowiązującym stanem prawnym.
7. Komisja podejmuje działania zmierzające do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu. Komisja może także kierować wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakładzie leczenia odwykowego.
8. Komisja współpracuje z policją, sądem, GOPS, szkołami, placówkami leczenia uzależnień, odwykowymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się tematyką uzależnień.

Sprawy organizacyjne

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zostaje powołana przez Wójta zarządzeniem.
2. W skład komisji wchodzi Przewodniczący, Zastępca Przewodniczącego, Sekretarz oraz członkowie.
3. Pracami komisji kieruje Przewodniczący lub Zastępca Przewodniczącego podczas nieobecności Przewodniczącego.
4. W zakres kompetencji Przewodniczącego/ Zastępcy Przewodniczącego wchodzi:
 - 1) reprezentowanie Komisji,

- 2) podpisywanie pism i dokumentów w sprawach wyższej rangi należących do zakresu działań Komisji,
 - 3) prowadzenie posiedzeń komisji,
 - 4) nadzorowanie prawidłowości sporządzania protokołów z posiedzeń Komisji oraz przeprowadzanych kontroli,
 - 5) inne czynności zapewniające sprawne i zgodne z obowiązującymi przepisami działania Komisji.
5. Do kompetencji Sekretarza należy:
- 1) zawiadamianie członków komisji o terminie posiedzeń,
 - 2) przedkładanie członkom komisji dokumentów w toku prowadzonych działań,
 - 3) podpisywanie pism niższej rangi,
 - 4) protokolowanie posiedzeń komisji,
 - 5) zapewnienie obsługi administracyjnej i technicznej komisji,
 - 6) prowadzenie dokumentacji komisji, rejestrowanie wpływającej korespondencji o przekazywania jej do wglądu Przewodniczącemu.
6. Dokumentacja komisji przechowywana jest w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.
7. Posiedzenia komisji zwoływane są według potrzeb i odbywają się poza godzinami pracy Urzędu Gminy.
8. W uzasadnionych przypadkach Przewodniczący komisji lub jego Zastępca może zaprosić na posiedzenie komisji osobę nie będącą członkiem komisji.
9. Komisja jest obowiązana do przestrzegania ustawy o ochronie danych osobowych.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa Rada Gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Za wykonywanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz realizację Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie.
3. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach w kwocie 250,00 zł za każde posiedzenie.
4. Członkowie Komisji potwierdzają swoją obecność na posiedzeniu własnoręcznym podpisem złożonym na liście obecności i zatwierdzonych przez Przewodniczącego komisji.

IX. REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminną Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym, placówkami oświatowymi, placówkami służby zdrowia, organizacjami, firmami i osobami fizycznymi realizującymi usługi z zakresu działań przewidzianych do realizacji w Programie.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Nowy Kawęczyn pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne środki, pozyskiwane zarówno przez Gminę, realizatorów i partnerów Programu.

XI. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Monitorowanie realizacji programu będzie odbywać się poprzez:

- 1) sporządzanie przez Wójta Gminy Nowy Kawęczyn raportu z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 i efektów jego realizacji, który przedkłada się Radzie Gminy w Nowym Kawęczynie w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport,
- 2) sporządzanie przez Wójta Gminy Nowy Kawęczyn informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 i przesyłanie jej do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.